

**P320 : สาเหตุและแรงจูงใจในการเสพยาเสพติดของกลุ่มผู้เข้ารับบำบัดฟื้นฟูยาเสพติดที่
รพ.สต.บ้านค้ำน้อย ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ**

นางนลินี กิณาวงค์และคณะ

รพ.สต.บ้านค้ำน้อย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุและแรงจูงใจในการเสพยาเสพติดของกลุ่มผู้เข้ารับบำบัดยาเสพติดที่รพ.สต.บ้านค้ำน้อย ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญและผลของการติดยาเสพติด รวมทั้งทรงสนทนาระยะและมาตรการที่มีต่อการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขต รพ.สต.บ้านค้ำน้อย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 63 คน เป็นผู้เข้ารับการบำบัดที่ รพ.สต.บ้านค้ำน้อย ตามความผิด แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ เป็นชาย 57 คน หญิง 6 คน นับถือศาสนาพุทธ แต่งงานแล้ว อายุ 29 ปี ขึ้นไป มีสถานภาพทางการศึกษาและเศรษฐกิจต่ำ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ผลของการศึกษาวิจัย ที่สำคัญมีอยู่ 3 ประการด้วยกันคือ

ประการแรก สาเหตุมาจากบุคลิกภาพ เฉพาะตัวของผู้ติดยาเสพติดที่เกิดความคิดเกี่ยวกับตัวเอง ในทางที่ไม่ดี มีปมด้อย ประการที่สอง พฤติกรรมหรือบุคลิกภาพที่บกพร่อง เสียหาย ของผู้ติดยาเสพติดนี้เป็น ผลสืบเนื่องมาจากความบกพร่องของ “ระบบครอบครัว” ที่ขาดการขัดเกลาขาดการอบรมสั่งสอน และไม่เอาใจใส่การเลี้ยงดูเท่าที่ควร จึงเป็นผลทำให้ผู้ติดยาเสพติดมีปัญหาเบื้อหน้าครอบครัวและมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

ประการที่สาม สาเหตุมาจากสังคมสิ่งแวดล้อมและชุมชน ที่เต็มไปด้วยยาเสพติดซึ่งหาซื้อขายกันได้ง่าย ราคาถูกลง ผู้เสพใช้เวลาทำงานหนัก มาตรการที่จะนำมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขการแพร่ระบาดของ ยาเสพติดในเขต รพ.สต.บ้านค้ำน้อยคือกฎหมายและการบังคับใช้ จะต้องดำเนินการอย่างเคร่งครัดจริงจัง และต่อเนื่อง รวมทั้งบทลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้หนักขึ้น โดยผู้กระทำความผิดส่วนมาก ได้ระบุว่า การลงโทษจำคุกให้สูงขึ้นและโทษประหารชีวิตจะสามารถแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้เป็นอย่างดี และมีประสิทธิภาพมากที่สุดรวมทั้งการสร้างความอบอุ่นในครอบครัว

บทนำ

จากสถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญซึ่งมีผลกระทบและเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ รัฐบาลได้กำหนดให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ และกำหนดยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดเพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยึดเป็นหลักในการขับเคลื่อนงานยาเสพติดเด็กและเยาวชน เป็นหมายของขบวนการยาเสพติด เนื่องจากเป็นวัยที่เอื้อต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งปัจจัยจากตนเอง คือ เป็นวัยที่ต้องการเรียนรู้ อยากรอง ต้องการเรียกร้องความสนใจ ต้องการค้นหา สร้างตัวตน สร้างการยอมรับ มีแรงผลักดันทางอารมณ์สูง กล้าเสี่ยง กล้าทำสิ่งทำทนาย นอกจากนี้ นักค้ายาเสพติดต่างมองว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีเงิน จึงมีความมั่นใจว่าการค้ายาเสพติดกับเยาวชนนั้น จะทำให้มีลูกค้าอยู่เสมอ จากสถิติค้ายาเสพติดพบว่า เด็กและเยาวชนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเริ่มมีอายุน้อยลง การแก้ไขปัญหาคาการแพร่ระบาดของสิ่งเสพติด จะต้องดำเนินการฝึกทักษะ สร้างภูมิคุ้มกันป้องกันยาเสพติดในเด็กและเยาวชน เพื่อจะได้สามารถร่วมมือกันปกป้องเด็กและเยาวชน จากปัญหาเสพติด

การแพร่ระบาดของยาเสพติดดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นการก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมที่สำคัญตามมา ก่อให้เกิดปัญหาวิกฤตทางศีลธรรม(moral cricises) ทำให้จิตใจของคนในสังคมนั้นวันจะเสื่อมทรามลงเรื่อย ๆ และก่อให้เกิดปรากฏการณ์ทางสังคมตามมาที่เรียกว่า “คลื่นของอาชญากรรม” (crime waves) ที่เกิดขึ้นระลอกแล้วระลอกเล่าพัดกระหน่ำซ้ำเติมเรื่อยมาในรูปแบบต่าง ๆ นั่นก็คือผลร้ายผลเสียหายเกิดขึ้นในสังคมกระทบต่อโครงสร้างทางสังคมโดยตรงทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติโดยรวมและสุดท้ายก็คือผลเสียหายต่อคุณภาพชีวิตของคนหนุ่มคนสาวที่กำลังเจริญเติบโตและเป็นกำลังสำคัญของชาติแต่ต้องชะงักพินาศลงเพราะยาเสพติด นอกจากเยาวชนแล้วยังพบว่าวัยแรงงานโดยเฉพาะผู้ใช้แรงงานหนักก็ใช้ยาเสพติดเพราะคิดว่าจะทำให้ทำงานได้มากขึ้นโดยไม่คิดถึงผลกระทบต่างๆที่ตามมา

สถานการณ์และความร้ายแรงของยาเสพติดในประเทศไทยในปัจจุบันนับวันจะมีความรุนแรงร้ายแรงขึ้นเรื่อย ๆ สลับซับซ้อนยิ่งขึ้นยากแก่การจับกุมและปราบปราม รพ.สต.บ้านค่าน้อย เป็นสถานบริการที่เปิดคลินิกเพื่อบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีน โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือผู้เสพยาบ้าที่สมัครใจเข้ามาบำบัดเอง และผู้เสพยาบ้าที่ถูกบังคับบำบัดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดอำนาจเจริญส่งมาบำบัด ข้อมูลผู้เข้ารับการบำบัดยาเสพติดแบบบังคับบำบัดที่ถูกส่งมา ในปี 2558 ,ปี2559,ปี2561 และปี2562 คือ 15 ราย,19 ราย,22 ราย และ 25 ราย ตามลำดับ รพ.สต.บ้านค่าน้อยจึงได้วิจัยสาเหตุและแรงจูงใจในการเสพยาเสพติด ในกลุ่มผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูที่ รพ.สต.บ้านค่าน้อย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อต้องการทราบว่าสาเหตุสำคัญที่กลุ่มเสพยาเสพติดที่มารับบำบัดที่ รพ.สต.บ้านค่าน้อย มีสาเหตุมาจากปัจจัยอะไร
2. เพื่อต้องการทราบแรงจูงใจในการเสพยาเสพติดของกลุ่มเสพยาเสพติดที่มารับบำบัดที่ รพ.สต.บ้านค่าน้อย มีจุดประสงค์เพื่ออะไร

รูปแบบและวิธีการวิจัย

การศึกษาสาเหตุและแรงจูงใจในการเสพยาเสพติดของกลุ่มผู้เข้ารับบำบัดฟื้นฟูยาเสพติดที่รพ.สต.บ้านค่าน้อย ใช้วิธีการสัมภาษณ์ ภายใต้อบบแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (structured interview) และสัมภาษณ์เจาะลึก (indept interview) ซึ่งจะมีการถามถึงประวัติชีวิตความเป็นมาของตนเอง และประสบการณ์ในการเสพยาเสพติด ตลอดจนพฤติกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่กระทำคามผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษที่ถูกลงโทษตามพระราชบัญญัติเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ที่สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดอำนาจเจริญได้ส่งมาบำบัดที่ รพ.สต.บ้านค่าน้อย จำนวน 63 คน

เครื่องมือการวิจัยและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์สาเหตุและแรงจูงใจในการเสพยาเสพติดของกลุ่มผู้เข้ารับบำบัดยาเสพติดที่รพ.สต.บ้านค่าน้อย ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ โดยใช้แบบสัมภาษณ์สาเหตุและแรงจูงใจในการเสพยาเสพติดของกลุ่มเยาวชนในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจัน มณีนิล ,มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ข้อมูลประกอบด้วย 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติด

ส่วนที่ 3 สาเหตุและแรงจูงใจในการเสพยาเสพติด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้เข้ารับการบำบัดยาเสพติดใน รพ.สต.บ้านค่าน้อย ที่บ้านและที่ รพ.สต.

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา

ผลการวิจัย

สาเหตุและแรงจูงใจในการเสพยาเสพติด

สาเหตุและแรงจูงใจในการเสพยาเสพติดของกลุ่มเยาวชนที่ติดยาเสพติดนั้น อาจกล่าวได้ว่ามีปัจจัยหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม การเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การเรียนรู้หรือการเลียนแบบต่างๆ คือกลุ่มเพื่อนๆที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับค้ายาของคนภายนอกกลุ่ม หรือคนในสังคมที่เฝ้ามองผู้ติดยาเสพติดในประเด็นที่ว่า “ทำไมเขาเหล่านั้นถึงเสพยาเสพติด” “เขาเสพยาเสพติดเพราะอะไร” “ทำไมคนบางคนหรือคนส่วนใหญ่จึงไม่เสพยาเสพติด” “เพราะอะไรคนเหล่านั้นจึงไม่เสพยาเสพติด” สาเหตุที่ทำให้ต้องเสพยาเสพติดครั้งแรกนั้น ก็เพราะ “อยากลองตามเพื่อน” มากที่สุดถึงร้อยละ84.9รู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือไม่คาดคิดว่าตัวเองต้องติดยาเสพติดร้อยละ5.4 อยากสนุกสนานเชื่อว่าจะทำให้เพลิดเพลินแก่ตัวเองประกอบกับบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยให้ จึงอยากเสพยาเสพติดร้อยละ2.7 ความอยากลองตามเพื่อนนี้จะเห็นได้ว่าเกิดขึ้นภายในกลุ่มของเพื่อนที่มีทัศนคติ ค่านิยมที่เหมือนกันในชีวิตปัจจุบันของกันและกัน อันถือว่าเป็นกลุ่มเฉพาะหรือกลุ่มมีวัฒนธรรมเดียวกัน ประกอบกับผู้วิจัยได้ถามต่อไปอีกว่า อะไรคือสาเหตุและแรงจูงใจในการเสพยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด ซึ่งก็ได้รับคำตอบว่า “จิตใจของตนเองไม่เข้มแข็งพอ” ไม่สามารถทนต่อความย่ำแย่ของยาเสพติดได้จากยาเสพติดถึง ร้อยละ46.0กลุ่มอกกลุ่มใจและไม่สบายใจร้อยละ42.8 เพื่อนแนะนำและชักจูง ร้อยละ39.1 ในชีวิตขาดเป้าหมายไม่มีจุดหมายปลายทาง ร้อยละ36.5ต้องการความสนุกสนานและรื่นเริง ร้อยละ34.9 มีความเชื่อว่ายาเสพติดเมื่อเสพยาเข้าไปแล้วจะทำให้มีความสุขพ้นจากความทุกข์ร้อยละ 36.5 และสังคมสิ่งแวดล้อมย่ำแย่ร้อยละ33.3รวมทั้งท้ายที่สุดแล้วผู้วิจัยได้ถามกลุ่มตัวอย่างใน

ประเด็นที่ว่าอะไรคือสาเหตุแห่งการติดยาเสพติดที่สำคัญที่สุดของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า “ตัวเองไม่ดี” มากที่สุดเป็นอันดับ 1 ร้อยละ 28.6 สาเหตุจากเพื่อน,ตัวเองและเพื่อน ร้อยละ 23.8

สำหรับในประเด็นที่เกี่ยวข้องเนื่องต่อจากการเสพยาเสพติดหรือผลของการติดยาเสพติดแล้ว กลุ่มตัวอย่างพบว่า ทำให้ตัวเองเสียนาคตและโอกาสในชีวิตมากที่สุดร้อยละ 84.1 ทำให้เสียสุขภาพ สุขภาพไม่แข็งแรงทรุดโทรม มากร้อยละ 73.0 ทำให้ตัวเองรู้สึกว่ายิ่งเสพก็ยิ่งเหงา ไม่มีใครที่จะสนใจและเข้าใจร้อยละ 66.7 ทำให้สังคมทั่วไปไม่ยอมรับและไม่มีความนับถือมากร้อยละ 65.1 ทำให้เป็นคนไม่ตื่นรังเกียจมากร้อยละ 61.9 ตามลำดับ

ส่วนผู้มีบทบาทสำคัญที่จะทำให้กลุ่มตัวอย่างที่ติดยาเสพติดได้เลิก อด ละเอียด จากยาเสพติดมากที่สุดกลุ่มตัวอย่างส่วนมากได้ตอบว่า “ตัวเองและเพื่อน” มากที่สุดร้อยละ 41.3 ผู้มีบทบาทสำคัญรองลงมาได้แก่ พ่อแม่ ร้อยละ 34.9 อื่น ๆ ร้อยละ 9.5 ส่วนทางราชการ พระ หรือผู้นำศาสนาและเพื่อนสนิทเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะทำให้กลุ่มตัวอย่าง เลิก อด ละเอียด จากยาเสพติดตามลำดับ หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือไม่มีผลหรืออิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างเท่าใดนักนั่นเอง ฉะนั้นโดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่าปัจจัยสาเหตุและแรงจูงใจในการเสพยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นได้เด่นชัดที่สุดก็คือ สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่เกิดจากปัจจัยภายใน หรือบุคลิกภาพของกลุ่มตัวอย่างเองได้แก่ การอยากรู้ อยากลองเสพยาเสพติดตามคำแนะนำชักจูงของเพื่อน จิตใจอ่อนไหวง่าย ขาดความมั่นคงทางด้านอารมณ์และจิตใจ ขาดเป้าหมายในชีวิตที่ไม่ชัดเจนและแน่นอนพอ ตัวเองไม่ดีจึงเข้าไปสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผลที่เกิดตามมาจากการติดยาเสพติดก็คือทำให้ตัวเองเสียนาคต หหมดโอกาสที่ดีในชีวิต ร่างกายทรุดโทรมอ่อนแอ ไม่แข็งแรงยิ่งเสพก็ยิ่งเหงา ไม่มีใครเข้าอกเข้าใจ หรือเห็นใจ และสังคมไม่ยอมรับนับถือ รังเกียจ สิ่งที่เกิดขึ้นทั้งหมดนี้ผู้ที่มิบทบาทในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างได้ก็คือ ตัวเขาเองเป็นอันดับแรกตามด้วยเพื่อนที่เขาอยู่ใกล้ชิดสนิทสนมนั่นเอง

สำหรับในด้านความคิดเห็นหรือทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อวิธีการ หรือมาตรการที่จะแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนให้ได้ผลอย่างดีและมีประสิทธิภาพนั้น พบว่าจะต้องมีการเพิ่มโทษจำคุกให้สูงขึ้นกว่าเดิมมากที่สุดร้อยละ 35.0 การดำเนินงานของรัฐอย่างจริงจังและตรงไปตรงมาร้อยละ 28.6 เปลี่ยนแปลงโทษจำคุกเป็นโทษประหารชีวิต ร้อยละ 27.0 ผู้วิจัยฯ ได้ถามต่อไปอีกว่า ถ้าหากรัฐมีการแก้ไขกฎหมายและเพิ่มโทษให้สูงขึ้น กลุ่มตัวอย่างจะรู้สึกเกรงกลัวโทษชนิดใดมากที่สุด ซึ่งก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากรู้สึกเกรงกลัวโทษประหารชีวิตมากที่สุด ร้อยละ 71.4เกรงกลัวโทษจำคุกร้อยละ 20.6 เกรงกลัวริบทรัพย์สินร้อยละ 4.8 ส่วนโทษปรับและอื่น ๆ นั้นจะเกรงกลัวน้อยที่สุด ร้อยละ 1.6 ตามลำดับ

ในด้านความรู้สึกเกี่ยวกับตัวเองของกลุ่มตัวอย่างนั้น ก็มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบคือ มีความรู้สึกเกี่ยวกับตัวเองกรณีที่สังคมและเพื่อนฝูงตราหน้าว่า เป็นคนติดยาและถูกจับโดยรู้สึกอับอายมากที่สุดถึงร้อยละ 84.9 รู้สึกท้อแท้หมดหวังในชีวิตของตัวเอง ร้อยละ 5.4 ไม่รู้สึกและไม่สนใจร้อยละ 2.9 ตรงประเด็นนี้จะเห็นได้ว่าความรู้สึกอับอายอันเกิดจากการตราหน้า (label) ย่อมจะส่งผลกระทบต่อความรู้สึกภายในของกลุ่มตัวอย่างในการที่จะสร้างความเข้มแข็ง ความอดทนและหนีให้พ้นจากยาเสพติด แต่ในเมื่อกลุ่มตัวอย่างเกิดความรู้สึกท้อแท้ หหมดกำลังใจไม่มีใครเห็นใจและเข้าใจเสียแล้ว ก็จะเป็นการซ้ำเติมเพิ่มความกดดันในชีวิตของเขายิ่งขึ้นไปอีก โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพหรือมีสถานภาพทางสังคม การศึกษา และรายได้ที่ไม่สูง ประกอบกับปัจจัยอื่น ๆ ทางสังคมที่คอยบีบรัดอยู่แล้ว ก็เป็นการเพิ่มความรู้สึกที่ไม่ดีและเบียดเบียนมากขึ้นตามไปด้วย

อภิปรายผล

1. สภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของผู้ติดยาพบว่า

1.1 ผู้บำบัดฟื้นฟูยาเสพติดส่วนใหญ่แล้วจะเป็นผู้ที่ระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ กล่าวคือ เป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และระดับรองลงมาได้แก่ผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นเพศชายส่วนใหญ่

1.2 ผู้บำบัดฟื้นฟูยาเสพติดทุกคนนับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่เป็นผู้มีอาชีพเกษตรกร /ทำนา และรับจ้าง รายได้ค่อนข้างต่ำ

1.3 บิดาของผู้บำบัดฟื้นฟูยาเสพติดส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีอาชีพเกษตรกร /ทำนา หรือใช้แรงงานเป็นหลัก รองลงมาได้แก่อาชีพค้าขาย

1.4 มารดาของผู้บำบัดฟื้นฟูยาเสพติดส่วนมากแล้วจะเป็นผู้มีอาชีพอาชีพเกษตรกร /ทำนา แม่บ้านค้าขาย ตามลำดับ

1.5 รายได้ของบิดามารดาผู้บำบัดฟื้นฟูยาเสพติดส่วนมากจะพบว่าเป็นผู้มีรายได้ปานกลางค่อนข้างต่ำไม่พอเพียงกับค่าใช้จ่ายในครอบครัว รองลงมาคือจะเป็นผู้มีรายได้ต่ำยากจน

1.6 สถานภาพการครองเรือนของบิดามารดาของผู้บำบัดฟื้นฟูยาเสพติดนั้น ส่วนใหญ่บิดามารดาจะอยู่ด้วยกัน รองลงมาได้แก่บิดาถึงแก่ความตาย และบิดามารดาได้หย่าร้างกัน

1.7 ในด้านความสัมพันธ์กันในครอบครัวของผู้บำบัดฟื้นฟูยาเสพติดก็จะพบว่า ลักษณะแห่งความสัมพันธ์กันระหว่างครอบครัวกับบิดามารดาจะมีการทะเลาะเบาะกันบ้างบางครั้ง ต่างคนต่างอยู่ไม่ได้เกี่ยวข้องกันและบรรยากาศในครอบครัวนั้น เป็นลักษณะครอบครัวที่ไม่แน่นอน ไม่มีหลักจะยึดถือเป็นแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ผู้บำบัดฟื้นฟูยาเสพติดผู้บำบัดฟื้นฟูยาเสพติดที่ต้องหันเหชีวิตของตัวเองโดยพึ่งเพื่อนและใช้ยาเสพติด เพราะถ้าหากคนในครอบครัวขาดหลักที่ยึดเหนี่ยว คือพ่อแม่และกฎเกณฑ์ระเบียบวินัยแล้ว ก็จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การติดยาเสพติดได้ และบางส่วนจะพบอีกว่า แม้ว่าครอบครัวของตนเองไม่บกพร่อง มีความรักความอบอุ่น สนุกสนานก็ตาม แต่ยังเสพยาเสพติดได้เช่นเดียวกัน และความเครียด นำเป้าหมายในครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยสุดท้ายที่ทำให้ผู้ติดยาเสพติดไปแสวงหาความสุข สนุกสนานข้างนอกบ้านโดยใช้ยาเสพติดเป็นการชดเชย ในส่วนที่ตนเองขาดหายไป หรือที่ควรจะมีพึงได้รับจากครอบครัวนั่นเอง

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและพฤติกรรมในการเสพยาเสพติด พบว่า

2.1 ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและพิษภัยของสารเสพติด

ผู้บำบัดฟื้นฟูยาเสพติดส่วนมากรู้และเข้าใจเกี่ยวกับชนิดของยาเสพติดคือ ความรู้เกี่ยวกับยาบ้าร้อยละ 66.7 ทินเนอร์ ร้อยละ 15.9 กัญชาร้อยละ 14.3 เฮโรอีนร้อยละ 1.6 และฝิ่นร้อยละ 1.6 ตามลำดับ

2.2 พฤติกรรมและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องในการเสพยาเสพติด

2.2.1 ยาเสพติดที่ใช้ในการเสพนั้น ผู้บำบัดฟื้นฟูยาเสพติดส่วนมากจะได้มาจาก “เพื่อนซื้อให้” ซึ่งเป็นแหล่งที่สำคัญ รองลงมาได้แก่ซื้อจากคนขายโดยตรงที่มาบริการให้ถึงที่

2.2.2 ยาเสพติดที่ผู้บำบัดฟื้นฟูยาเสพติดได้ติดก่อนที่จะถูกจับและถูกส่งมาบำบัดฟื้นฟูที่ รพ.สต.บ้านค่าน้อยคือคือ “ยาบ้า”

2.2.3 ในระหว่างที่ติดยาเสพติดนั้น ความถี่ในการเสพยาของผู้บำบัดฟื้นฟูยาเสพติดจะมีการเสฟสัปดาห์ละ 1 ครั้งมากที่สุด รองลงมาคืออื่นๆ (ช่วงเทศกาล,ทำงานหนัก)

2.2.4 ลักษณะอาการขณะที่ยาออกฤทธิ์นั้น ผู้บำบัดฟื้นฟูยาเสพติดจะมีความรู้สึกเป็นสุข

อารมณ์โลดแล่นตามที่ใจนึกฝันมากที่สุด และจะทำให้ผู้เสพยาสามารถลิ้มความทุกข์ทั้งหลายในชีวิตของตัวเองได้เป็นอย่างดี

2.2.5 วิธีการเสพยาของผู้บำบัดพื้นฟูยาเสพติดผู้บำบัดพื้นฟูยาเสพติดส่วนมากจะใช้วิธีการ “การสูบ” ซึ่งวิธีการนี้จะเป็นที่ได้รับความนิยมของเหล่าผู้ติดยาเสพติดทั้งหลายแหล่งที่มาของค่าใช้จ่ายในการที่จะได้มาหรือซื้อยาเสพติดนั้นจะพบว่าได้มาจากขอพ่อแม่ และรายได้ส่วนตัวที่ตัวเองประกอบอาชีพสุจริตมากที่สุด

2.2.6 แหล่งที่มาของการเรียนรู้ในการเสพยาเสพติดให้โทษของผู้เสพยาเสพติดก็คือ “เพื่อนและกลุ่มเพื่อน” ที่คอยให้คำแนะนำเทคนิควิธีการเสพยามากที่สุด และเป็นแหล่งที่มีเครือข่ายที่มีอิทธิพลที่สุดในการเรียนรู้

2.2.7 ผู้บำบัดพื้นฟูยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เป็นผู้ที่มียาอายุ 29 ปีขึ้นไปและเป็นผู้ใช้แรงงาน

3. สาเหตุและแรงจูงใจในการเสพยาเสพติด พบว่า

3.1 สาเหตุและแรงจูงใจแห่งการเสพยาเสพติดครั้งแรกของผู้บำบัดพื้นฟูยาเสพติดส่วนมากได้ระบุว่า “อยากลองตามเพื่อน” มากที่สุดรองลงมา รู้เท่าไม่ถึงการณ์

3.2 สาเหตุและแรงจูงใจที่สำคัญแห่งการติดยาเสพติดของผู้บำบัดพื้นฟูยาเสพติดนั้น ได้ระบุว่า เป็นเฉพาะ “ตัวเองไม่ดี” มากที่สุด ตัวเองและเพื่อน เหตุอื่นที่มากเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมชุมชน อาชีพของผู้ติดยา เพื่อนสนิท การหาซื้อยาเสพติดง่ายและโทษที่ได้รับไม่รุนแรง ตลอดจนความเบื่อหน่ายพ่อแม่ เบื่อครอบครัว ซึ่งเป็นสาเหตุและปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดผลในการติดยาเสพติด

3.3 แรงจูงใจในการเสพยาเสพติดของผู้บำบัดพื้นฟูยาเสพติดส่วนใหญ่ มีสาเหตุเนื่องมาจากจิตใจของตัวเองไม่เข้มแข็งพอ เมื่อถูกชักจูงและถูกเขี่ยวนยั่วจากเพื่อน ก็มักจะใจอ่อนทุกครั้งไป ความกลัวมอกกลัวใจและไม่สบายใจของผู้ติดยาเสพติด ตลอดจนความสนุกสนาน ความรื่นเริงเพื่อการสนทนากันและการพบปะสังสรรค์ระหว่างเพื่อนฝูง รวมทั้งเสพยาเสพติดเพื่อให้ลิ้มความทุกข์ ความกลัดกลุ้มของปัญหาชีวิตของตัวเองในสังคมและครอบครัว

3.4 ผลของการติดยาเสพติดที่มีต่อผู้บำบัดพื้นฟูยาเสพติดให้โทษพบว่า

3.4.1 ทำให้ผู้บำบัดพื้นฟูยาเสพติดเสียนาคตและโอกาสในชีวิตที่มาจากคำตอบมากที่สุดถึงร้อยละ 84.1

3.4.2 ทำให้ผู้บำบัดพื้นฟูยาเสพติดมีสุขภาพไม่แข็งแรง และทรุดโทรมมากร้อยละ 73.0

3.4.3 ทำให้ตัวเองรู้สึกว่ายิงเสพก็ยิงเหงาไม่มีใครเข้าใจและสนใจมากร้อยละ 66.7

3.4.4 ทำให้สังคมไม่ยอมรับ รังเกียจไม่มีใครนับถือ ร้อยละ 65.1

3.4.5 ทำให้เป็นคนไม่ตีมาร้อยละ 61.9

3.4.6 ทำให้ตัวเองกลายเป็นคนลึกลับขโมยน้อยมาร้อยละ 58.7

3.5 ความคิดเห็นที่มีต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดและความต้องการเมื่อบำบัดฟื้นฟูเสร็จพบว่า

3.5.1 ผู้บำบัดพื้นฟูยาเสพติดส่วนมากเห็นว่า มาตรการที่จะช่วยแก้ไขปัญหายาเสพติดของยาเสพติดให้โทษในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่จะได้ผลดีที่สุดก็คือ “การเพิ่มโทษจำคุก” ให้สูงขึ้นกว่าเดิมหรือการลงโทษจำคุกควรสูงขึ้นไปกว่าเดิม ถ้าโทษจำคุกสูงขึ้นผู้บำบัดพื้นฟูยาเสพติดได้ตอบเป็นทำนองเดียวกันว่า “จะรู้สึกเกรงกลัวและไม่อยากยุ่งกับยาเสพติดอีก” ซึ่งสอดคล้องกับการสอบประวัติของผู้ติดยาเสพติดเป็นรายบุคคลว่าถ้าโทษจำคุกสูงขึ้นกว่าเดิม ทุกคนเกรงกลัวมากที่สุด

3.5.2 ผู้บำบัดพื้นฟูยาเสพติดส่วนมากเห็นว่า ถ้าหากมีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

ให้โทษที่ผู้ติดยาเสพติดกลัวมากที่สุดคือ “โทษประหารชีวิต” (ร้อยละ 71.4) รองลงมาเกรงกลัวโทษจำคุก (ร้อยละ 20.6) 3.5.3 ผู้บำบัดฟื้นฟูยาเสพติดเมื่อบำบัดฟื้นฟูเสร็จแล้ว ส่วนมากได้ระบุว่า จะไม่เสพยาเสพติด จะหนีให้ไกลจากยาเสพติดให้มากที่สุด (ร้อยละ 84.1) ส่วนผู้ติดยาเสพติดที่ตอบว่าไม่แน่ใจตัวเอง อาจจะไม่กลับมาเสพยาเสพติดอีกครั้งหรือไม่ก็ได้ แล้วแต่เงื่อนไขและปัจจัยอื่น ๆ ทางสังคมมากที่สุด (ร้อยละ 6.3)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด

1 มาตรการในด้านการป้องกัน

1.1 ปัญหาพื้นฐานที่สำคัญที่สุดเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การติดยาของกลุ่มเยาวชนที่ติดยาเสพติดก็คือ “ครอบครัว” ซึ่งถือว่าเป็นสถาบันที่มีบทบาทในกระบวนการอบรมสั่งสอน (socialization) ให้สมาชิกในครอบครัวได้เรียนรู้ในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม ไม่ให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนนอกกลุ่มนอกทาง หรือประพฤติไปในทางที่เสียหาย ฉะนั้นสถาบันครอบครัวจะต้องเร่งสร้างความเข้มแข็ง ความเป็นปึกแผ่นและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่สมาชิกในครอบครัวเด็กและเยาวชนก็จะไม่เกิดปัญหาและไม่พึ่งยาเสพติดหรือใช้สารเสพติด

1.2 สภาพแวดล้อมชุมชนจะต้องช่วยกัน “จัดแหล่งอบายมุขทั้งหลายให้ลดน้อยลง” เพื่อมิให้เป็นปัจจัยเอื้อต่อการกระทำความผิด หรือแพร่ระบาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชน การสร้างองค์กรชุมชนให้เข้มแข็ง ให้ตระหนักว่ายาเสพติดคือ “มฤตยูร้าย” เมื่อใครได้เสพแล้วเลิกยาก

1.3 องค์กรของรัฐคือหน่วยงานหลักที่จะต้องให้การสนับสนุนข้อมูลข่าวสารและให้การศึกษ เกี่ยวกับยาเสพติดอย่างแพร่หลาย และต้องประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเองให้ดี มีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง

2 มาตรการในด้านการปราบปราม

2.1 การบังคับใช้กฎหมาย ; เจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมโดยเฉพาะตำรวจ และอัยการ จะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เที่ยงธรรมโดยแท้จริง เป็นสิ่งจำเป็นและเป็นหัวใจสำคัญที่สุด

2.2 การจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษควรจะดำเนินการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ

2.3 ควรมีการเปลี่ยนแปลง ปรับเปลี่ยนกฎหมายเสียใหม่ ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ของ การแพร่ระบาดของยาเสพติดที่มีความรุนแรงในสังคมไทยขณะนี้ ให้มีโทษหนักและรุนแรงขึ้นไม่ว่าจะเป็น “โทษจำคุก” หรือ “โทษประหารชีวิต”

3 มาตรการฟื้นฟูแก้ไขและการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพจิตของผู้ติดยาจึงเปรียบเสมือนเป็น “ผู้เจ็บป่วยของสังคม” (social pathology) หรือเป็นคนป่วยที่รัฐต้องเข้าใจและเยียวยารักษาอย่างทั่วถึง อย่าง เพราะหัวใจสำคัญที่สุดก็คือการป้องกันมิให้บุคคลเหล่านั้น (ผู้ติดยา) ไม่กระทำความผิดหรือ เสพซ้ำอีกนั่นเอง

เอกสารอ้างอิง

- จรัส สุวรรณเวลาและคณะ. รายงานวิจัยเรื่อง “ปัญหาการติดยาเสพติดในประเทศไทย.” สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522
- ทัศนีย์ ประธานและคณะ. “การศึกษาสภาพการใช้สารเสพติดของนักเรียนและนักศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล.” ศูนย์เวชศึกษาป้องกัน วิทยาลัยครูยะลา, 2527.

ฝน แสงสิงแก้วและคณะ, รายงานวิจัยเรื่อง “การสำรวจนักเรียนติดยา” คุรุสภา, 2518.

เกา สารสิน. รายงานวิจัย “ปัญหาการควบคุมยาเสพติดในประเทศไทย การศึกษาเฉพาะกรณีถึงมาตรการและยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคงของชาติ” กรุงเทพฯ : ธนประดิษฐ์การพิมพ์, 2524.

มานี ไชยธีรานุวัฒน์ศิริและคณะ, รายงานวิจัยเรื่อง “บุคลิกภาพและทัศนคติเกี่ยวกับการติดยาเสพติดให้โทษของผู้ติดยาเสพติดให้โทษ.” มหาวิทยาลัยมหิดล, 2523

วุฒิ เหล่าสุนทรและคณะ. รายงานวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ของผู้ติดยาเสพติดกับการก่ออาชญากรรม.” กรุงเทพฯ: กองวิชาการและแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2524.

ศูนย์ประสานงานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กองประสานงานความมั่นคง ศอ.บต. เอกสารรายงานผลการปฏิบัติงาน “สถานการณ์เส้นทางยาเสพติดในจังหวัดชายแดนภาคใต้” 2541

สนิท สมัครการและคณะ, รายงานวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมและทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของคนหนุ่มสาวไทย ” สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2530.

เสริน ปุณณะหิตานนท์, รายงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดให้โทษในประเทศไทยและปัญหาเกี่ยวเนื่อง” สถาบันวิจัยสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.